

Jarmo Leppiniemi – Timo Kaisanlahti

TILINPÄÄTTÄJÄN KÄSIKIRJA

Alma Talent
Helsinki 2018

Tilaa Tilinpäätäjän käsikirja Alma Talent Shopista:
shop.almatalent.fi

4., uudistettu painos
Copyright © 2018 Alma Talent Oy ja tekijät

ISBN 978-952-14-3396-2
ISBN 978-952-14-3398-6 (verkkokirja)

Kansi: Outi Pallari
Taitto: Sirpa Puntti

BALTO print, Liettua 2018

Anna palautetta kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

Johdanto

Tilinpäätäjän käsikirjan idea ja tarve syntyi omasta ja lähipiirini tarpeesta. Tilinpäätöstä laadittaessa niin yksittäisten erien kuin niiden taustana olevien liiketapahtumienkin kohdalla tarvitaan mahdollisimman laajaa näkökulmaa. Pitäisi ensinnäkin löytää riidattomasti oikea ratkaisu. Toiseksi tulisi tuntea vaihtoehdot, jotta valittu ratkaisu olisi tarkoituksenmukainen. Etsintätyö lähtee siitä, mitä kirjanpitolainsäädännössä tai yhteisöläinsäädännössä asioista määrätään. Lisäksi pitäisi tuntea kirjanpitolautakunnan asiaa koskevat ratkaisut sekä tietää, liittyykö ratkaisuun erityisiä veronäkökuilma: onko korkein hallinto-oikeus, keskusverolautakunta, lääninoikeus tai Verohallinto käsitellyt asiaa. Joskus olisi tunnettava oikeudellinen puoli laajemminkin: ainakin korkeimman oikeuden mahdolliset asiaa koskevat ratkaisut.

Tämän kirjan ideana on ollut paneutua mahdollisimman laajaan aineistoon niin kirjanpidon, verotuksen kuin muunkin oikeuskäytännön kannalta keskittyen siihen, miten tilinpäätös tulee laatia ja mitä siltä edellytetään. Olennaisin osa ratkaisusta kerrotaan kirjassa ja ratkaisuviitteellä varmistetaan lukijalle mahdollisuus laajempaan perehtymiseen itselle tärkeässä asiassa. Myös tilintarkastuksesta on esitetty ne näkökulmat, jotka voimassa olevan lain tulkinnassa ovat olleet esillä. Valtion tilintarkastuslautakunta (VALA) on antanut sekä tilintarkastajan että tarkastettavan yrityksen kannalta merkittäviä kannanottoja. Kirjassa oikeustapauksia ja ohjeita on seurattu huhtikuun 2011 alkuun saakka.

Nykyisin liitetiedot ja toimintakertomuksessa esitettävät tiedot ovat laajat. Jokainen lainsäädännön uudistus on lisännyt tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa ilmoitettavien tietojen määrää. Myös kirjanpitolautakunnan tulkinnat oikeasta ja riittävästä kuvasta ovat lisänneet liitetietojen ja toimintakertomustietojen laajuutta. Mallien löytäminen esitettävistä tiedoista on usein hankalaa. Tilinpäätäjän käsikirja pyrkii täyttämään myös

tätä aukkoa: lainsäädännössä määrättyistä liitetiedoista ja toimintakertomustiedoista on laadittu esimerkinomaisia malleja. Näiden tarkoituksena on esittää tulkinta siitä, mitä tai minkälaisia seikkoja kulloisenkin vaatimuksen perusteella tulee esittää.

Kiitän kaikkia, joiden kysymykset ja vastaukset eri yhteyksissä käydyissä keskusteluissa ovat edistäneet kirjan syntyä sekä jalostaneet sen sisältöä. Erityiskiitos kuuluu tiimille, jonka saumaton yhteistyö ja aikaa säästämättömän sisällön rakentaminen on kirjan lopulta synnyttänyt. Tältä osin kiitos kuuluu tradenomi *Päivi Joensuulle* ja vaimolleni *Raili Leppiniemelle*. Kirjan viimeistelyssä ja painokuntoon saattamisessa kiitoksen ansaitsevan panoksen on antanut kustannustoimittaja *Saara Parkkali*. Suurin kiitos kuuluu kuitenkin Sinulle Lukija, jonka mielenkiinto kirjaa kohtaan on edennyt jo johdantoon saakka; toivottavasti kirja on hyödyllinen sekä johdattaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnassa oikeisiin ja hyviin ratkaisuihin.

Helsingissä 11.4.2011

Jarmo Leppiniemi

Kirjan uudistetussa laitoksessa on otettu huomioon lainmuutokset, viranomaisohjeet ja oikeuskäytäntö 30.4.2014 saakka. Lisäksi kirjaa on päivitetty ja muutettu saadun palautteen, kirjoittajan tietoon tulleiden käytännössä havaittujen tilinpäätösongelmien ja kirjoittajan kirjaa lukiessa tekemien havaintojen pohjalta. Kiitän kaikkia myötävaikuttaneita sekä tuttua vahvaa tiimiä: teitte tämän taas mahdolliseksi.

Helsingissä 3.5.2014

Jarmo Leppiniemi

Teos on päivitetty erityisesti kirjanpitolain 1.1.2016 voimaan tulleiden muutosten huomioon ottamiseksi. Lainmuutos toi pienyritysten ulottuvil- le vuoden 2013 tilinpäätösdirektiivin mukaiset helpotukset sekä uudisti muun muassa pääomalainojen ja rahoitusleasingsopimusten kirjaussään- nökset. Tämän painoksen perustana ovat myös uusi tilintarkastuslaki (1141/2015) ja uusi säätiölaki (487/2015). Kiitämme myös lukijapalaut- teesta, jonka perusteella tekstiin on tehty teknisluonteisia korjauksia ja täs- mennyksiä.

Helsingissä 14.1.2016

Jarmo Leppiniemi ja Timo Kaisanlahti

Käsillä olevassa neljännessä, uudistetussa painoksessa on keskeisenä perus- tana kirjanpitolain muutos 1376/2016, jolla muokattiin toimintakerto- muksen asema aikaisempaa itsenäisemmäksi kirjanpito-oikeudellisessa normistossa. Lainmuutoksen myötä oikean ja riittävän kuvan täytyminen arvioidaan omana kokonaisuutenaan perustuen yksinomaan tilinpäätös- informaatioon eli toimintakertomuksesta erillisenä kysymyksenä. Vastaavasti toimintakertomusvaatimukset ovat tilinpäätökseen nähden itsenäisiä, vaikka toimintakertomuksessa on mahdollista viitata tilinpäätökseen. Lainmuutokseen liittyen on 1.2.2017 uudistettu kirjanpitolautakunnan yleisohje asuntoyhtiöille ja muille keskinäisille yhtiöille. Niin ikään lautakunta on 28.3.2017 päivittänyt konsernitilinpäätösohjeensa ja 31.10.2017 arvonnlisävero-ohjeensa sekä muokannut 5.6.2017 yleisohjettaan perusta- jaurakoinnin käsittelystä tilinpäätöksessä. Nämä muutokset on huomioitu tässä painoksessa samoin kuin keskeiset kirjanpitolautakunnan lausunnot tammikuusta 2016 helmikuuhun 2018. Jälleen kerran mieluisa tehtäväm- me on myös kiittää lukijoitamme kommentteista, joiden avulla tekstiä on selvennetty.

Helsingissä 21.2.2018

Jarmo Leppiniemi ja Timo Kaisanlahti